Víra u apoštola Pavla

Apoštol staví víru (na rozdíl od samotného Ježíše) do protikladu k vidění; Ekumenický překlad říká: „žijeme přece z víry, ne z toho, co vidíme“. Kraličtí byli přesnější, když užili slova „choditi“: chodíme u víře, nikoli u vidění. V původním textu je proti sobě postaveno dvojí PERIPATEIN, totiž jednak DIA PISTEÓS, jednak DIA EIDOUS. V Součkově NZ slovníku najdeme upozornění, že jde o řecký překlad hebrejského h-l-k, v Septuagintě ovšem běžně překládaného jako PEREUESTHEIN, takže překlad PERIPATEIN je „příznačný“ právě jen pro Pavla. Také Souček připouští volnější překlad „žíti“, neboť „v přeneseném smyslu“ jde o (duchovní mravní) způsob života, vůbec obcování a utváření vlastního života. Po mém soudu se tak ztrácí jedna významná konotace, totiž pohyb nějakým resp. určitým směrem. Pavel ví, že Abrahamovi bylo započteno za spravedlnost právě to, že poslušně vyšel do neznáma – Ekum.př.: „vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde“ (Žid.11,8). To však není zcela přesné: Abraham (vlastně ještě Abram) něco důležitého věděl, a také něco důležitého viděl: viděl svůj dům v Cháran a věděl, že právě tento dům, který může vidět, opouští (stejně jako město Cháran a celou zemi). Apoštol to vykládá tak, že bydlení v Cháran bylo něco provizorního a Abraham že se vydal z města a ze země, kde byl jen cizincem a příchozím, do definitivního domova. Vidíme to v. 13n.: „Ve víře zemřeli ti všichni, i když se splnění slibů nedožili, nýbrž jen zdálky je zahlédli a pozdravili, vyznávajíce, že jsou na zemi jen cizinci a přistěhovalci. Tím dávají najevo, že po pravé vlasti teprve touží.Kdyby měli na mysli zemi, z níž vykročili, měli možnost se tam vrátit. Ale oni toužili po lepší vlasti, po vlasti nebeské. Proto sám Bůh se nestydí nazývat se jejich Bohem. Vždyť jim připravil své město.“ Eschatologická perspektiva apoštolova je tedy: konec se vším odcházením a přecházením, konec s každým nomádstvím: veškerou naději je třeba upnout k jakémusi definitivním usazení na pevném místě. Tam pak končí „chození skrze víru“ (či ve víře), tam ovšem – přísně vzato – končí i každé „chození skrze vidění“ (či ve vidění, na základě vidění) – tam končí každé chození a procházení či přecházení vůbec, tam končí každé PERIPATEIN. Tam už zůstane pouhé zření, zírání, tedy vidění (čili řecké THEOREIN). Zde Pavel nepochybně navazuje na jisté momenty v evangeliích, ovšem s největší pravděpodobností nikoliv ježíšovsky autentické (o připravených příbytcích v nebi apod.) – možná tedy spíše autoři těchto formulací navazují na Pavla a na jeho helenisticky ovlivněné a přímo laděné myšlení.

(Praha, 941207-2.)